

ON

DECRETUM

GRATIANI

EMENDATVM ET NOTATIONIBVS

ILLVSTRATVM

Vnà cum glosis,

GREGORIO XIII. PONT. MAX.

inssu editum.

*expungit
 Confessione
 purgare
 a Godefrido*

VENETIIS, M D XCI.

Glossas Ioannis supplementis in multis Bartholomaei.

QVONIAM nouis superuenientibus casibus, nouis est remedijs succurrendum: idcirco ego Bartholomaeus Brixienfis confidens de magnificencia Creatoris, apparatus Decretorum duxi in melius reformam.

Humanum genus.] Hae distinctio diuiditur in duas partes. In prima probat per quatuor canones, q̄ humanum genus regitur duobus, scilicet iuribus, & consuetudinibus. In secunda parte, q̄ incipit ibi.] Est & alia,] ponit septem d̄sas iurium. Ioan. de Fan. & Per.

GREGORIVS PAPA XIII.

Vniuersis Christi fidelibus salutem & Apostolicam benedictionem.

Mendationem Decretorum, locorumque à Gratiano collectorum, (erat enim is liber mendis, & testimoniorum deprauationibus plenissimus) a nonnullis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris optimo consilio susceptam, selectisq; ad id negotium sanctae Romanae ecclesiae Cardinalibus, et alijs eruditissimis uiris adhibi-

tis commissam, multis autem, varijsq; impedimentis hactenus retardatam, nunc tandem vetustissimis codicibus vndique conquisitis, auctoribusq; ipsis, quorum testimonijs usus erat Gratianus, perlectis, quaeque perperam posita erant suis locis restitutis, magna cum diligentia absolutam, atque perfectam, edi mandauimus. In quo magna ratio habita est operis ipsius dignitatis, & publicae eorum praesertim, qui in hoc studio versantur, utilitatis. Inbemus igitur, ut quae emendata, & reposita sunt, omnia quam diligentissime reuincantur, ita ut nihil addatur, mutetur, aut imminuatur.

CONCORDIA DISCORDANTIVM CANONVM,

Ac primum de iure diuinae & humanae constitutionis.

DISTINCTIO PRIMA.

Humanum genus a duobus regitur, naturali uide licet iure, & moribus. Ius naturale est, quod in lege & Euangelio continetur: quo quisque inbetur alij facere, q̄ sibi uult fieri: et prohibetur.

dum, non detrahendo alicui, nec attribuendo mihi glorias, quas non feci: sed suppledo defectum solummodo, ubi correctio necessaria uidebatur, uel pp subtractionem decretalium, & diminutionem, earamdem, uel propter iura, quae superuenerunt de nouo. Interdum etiam solutiones interposui, quae praetermissae fuerant a Ioanne. Hoc feci ad honorem omnipotentis Dei, & Ecclesiae Romanae, & ad communem utilitatem omnium audientium in iure canonico. Bar.

ne ergo, uult, id est det velle. & sic exponitur ibi, Habe charitatem, & fac quod uis: & sic exponitur lex. ff. de solu. l. i. uel ex parte, inbet, id est consilium. sic econuerso uerbu rogandi. p uerbo p̄cipiendi ponit. 11. q. 3. r. ego. f. Prohibetur.] Nūquā inuenimus expresse, phibitū in lege, uel in Euangelio, nisi per quamdā consequentiā. Nā ubi unū cōtratorū p̄cipitur, p cōsequēs aliud phibetur: sic ubi aliquid iudicatur meū esse, per cōsequēs iudicatur tuum non esse. ff. de procu. Pomponius §. 2.

CASVS iste sic ponitur. De hic q̄ duo sunt instrumeta, q̄ q̄ genus humanū regit & gubernat, .i. ius naturale, & consuetudo suu mos. Ius naturale est q̄ in lege & in Euangelio continet̄ quo iure quisq; iubet alij facere, q̄ sibi uult fieri: & hoc phibet alij iferre, q̄ sibi uult fieri & hoc pbat aucto ritate Ch̄i dicētis, Oīa q̄cumque, &c. a q̄ Humanum genus.] Tra daturus d̄s Gratianus de iure canonico, primo incipit à simpliciorib; sc̄dm naturā, .i. a iure naturali, q̄ antiq̄ & dignius est 1: Cēpit. n. ab ipsā rōnali creatura, ut ist. de re. diu. §. cōmodius. Assignat ergo multas d̄sas iuris naturalis ad alia iura, usq; ad 15. dist. in qua aggreditur principale ppositū d̄ iure canonico, ori ginē eius assignās. b. q̄ Duob;] signat cōtrariū 796. dist. duo. sed illis duob; regit tāq̄ auctorib; istis tanquā instrumētis. 11. q. 1. c. sicut enim. §. ex his. c. Naturali.] id est, diuino 2. d. Morib;] .i. consuetudinario iure, uel etiam iure humano, siue scripto, siue nō scripto. 25. q. 2. institutionis. e. Vult.] Sed non ne ego uolo q̄ alter det mihi rē suā, non tū ego uolo ei dare rē meā? Expo

Ius naturale reliquis antiquius est. 1. Ut §. dist. c. 1. in prim.

2. Idē Alex. de Imo. in l. militis. C. de test. milita. Volo, id est uelle de beo. 3. Consulti, & malle: quia omnino p̄ceptū est: sed ex pone, uult ex eodē naturali dictamine, nō autē ex p̄urbatione cōcūpiscētia.